

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE A REPUBLICII MOLDOVA

Prima instanță: Judecătoria Centru, mun.Chișinău (jud.Șt.Niță)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. B.Bîrcă, M.Moraru, M.Ciugureanu)

Dosarul nr.2ra-1259/14

DECIZIE

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ

28 mai 2014

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție, în componența:

Președintele completului
judecători

Nicolae Clima
Svetlana Novac
Tatiana Vieru
Ion Guzun
Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Popa Ruslan împotriva deciziei din data de 03.12.2013 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din data de 21.05.2013 a judecătoriei Centru, mun.Chișinău, adoptate în cauza civilă la cererea lui Popa Ruslan împotriva ÎCS”All Biz” SRL privind anularea ordinului de concediere, restabilire în funcție, încasarea salariului pentru lipsă forțată de la serviciu, repararea prejudiciului moral

c o n s t a t ă:

Popa Ruslan a depus, la data de 16.10.2012, în instanța de judecată cerere împotriva ÎCS”All Biz” SRL privind anularea ordinului de concediere, restabilire în funcție, încasarea salariului pentru lipsă forțată de la serviciu, repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a indicat că, la data de 29.09.2011 în Registrul de Stat al persoanelor juridice a fost înregistrată Întreprinderea cu Capital Străin ”All Biz” SRL, cod fiscal 1011600032815, cu sediul în mun.Chișinău, str.Tighina 65, ap.311. Prin hotărîrea din data de 13.09.2012 a fondatorului, administrator al întreprinderii a fost numit Popa Ruslan.

A mai indicat reclamantul în cererea de chemare în judecată că, prin scrisoarea nr.62 din data de 08.06.2012 a fost înștiințat că, în baza deciziei adunării directorilor din data de 01.06.2012 a fost destituit din funcția de administrator și că, urmează să elibereze locul de muncă pînă la data de 08.07.2012. Deși nu a fost de acord cu decizia data, indică reclamantul că, s-a conformat și din data de 01.06.2012 în temeiul art.art.84,143,264 Codul muncii a fost emis ordin de eliberare din funcție a acestuia, cu calcularea tuturor plăților conform prevederilor legale.

Ulterior, indică reclamantul în cererea de chemare în judecată, i-a fost înmînată decizia din data de 13.06.2012 a asociatului unic conform căruia în privința sa a fost aplicată sancțiunea disciplinară în formă de concediere. Concomitent fiindu-i înmînat și procesul verbal din data de 13.06.2012 în care se indica că, a fost

concediat în legătură cu faptul că, a comis o încălcare disciplinară prin semnarea unui act juridic nefondat care a cauzat un prejudiciu material întreprinderii, ceea ce ar constitui o încălcare gravă a obligațiilor de muncă și anume a semnat un ordin de majorare a salariului fără a coordona acest fapt cu asociatul.

A mai menționat reclamantul în cererea de chemare în judecată că, în conformitate cu art.208, alin.(1) Codul muncii, la aplicarea sancțiunii disciplinare, angajatorul era obligat să ceară o explicație scrisă asupra faptului.

De asemenea, a indicat Popa Ruslan că, nu a fost înștiințat despre desfășurarea ședinței asociatului unic al ÎCS”All Biz”SRL și nu a avut posibilitatea să dea explicații. În procesul verbal al ședinței fondatorului nu este indicată mărimea prejudiciului și, indică reclamantul că, decizia emisă în baza procesului verbal dat este nulă.

A mai indicat reclamantul în cererea de chemare în judecată că, ordinul de majorare a salariului a fost adus la cunoștință asociatului unic în vederea aprobării lui. Iar salariul mărit a fost primit de către acesta doar o singură lună, și după ce a fost înștiințat despre obiecțiile asociatului unic al întreprinderii, la data de 20.06.2012 a oferit explicații și și-a retras ordinul de majorare a salariului și s-a angajat să restituie diferența.

Asociatul unic al întreprinderii a înaintat o plângere organelor de drept pe faptul încasării salariului mărit de către Popa Ruslan și în procesul desfășurării urmăririi penale, la data de 28.09.2012 ofițerul de urmărire penală i-a comunicat că, a fost concediat în baza deciziei din data de 04.07.2012 și la acel moment nu cunoștea de existența deciziei date și a procesului verbal.

Ulterior, indică reclamantul în cererea de chemare în judecată că, s-a adresat conducerii întreprinderii în vederea aflării temeiului concedierii sale, dar nu i s-a furnizat o informație completă decât la data de 04.07.2012, când i s-a înmînat procesul verbal al adunării directorilor petrecute în or.Nicosia, Cipru. În acest proces verbal se indica motivul concedierii - incapacitatea administratorului de a organiza adunările generale a întreprinderii și de a prezenta o dare de seamă financiară scrisă, un raport al activității companiei și circuitului financiar al acesteia.

Indică reclamantul, în cererea de chemare în judecată că, decizia a fost adoptată cu încălcarea legislației muncii, deoarece nu a fost preavizat cu o lună înainte despre decizia de eliberare din funcție din data de 04.07.2012, ori deciziile anterioare referitor la concedierea lui și-au pierdut puterea juridică.

În decizia din data de 04.07.2012 nu a fost indicat temeiul legal de eliberare din funcție, iar în procesul verbal s-a indicat precum că, nu a organizat adunarea generală în termenul prescris și nu a prezentat nici o dare de seamă financiară sau un raport al activității companiei.

Decizia de concediere, indică reclamantul, a fost înregistrată în Registrul de stat al persoanei juridice și conține informații defăimătoare, prejudiciind astfel imaginea și reputația profesională.

Mai mult decât atât, indică reclamantul că, adunările întreprinderii conform prevederilor legale se organizează o dată pe an nu mai târziu de 90 zile de la încheierea exercițiului financiar și dat fiind că, întreprinderea a fost înregistrată la data de 29.09.2012, termenul legal pentru petrecerea adunării asociaților nu a fost

depășit, iar la data de 04.07.2012 întreprinderea nu și-a încheiat exercițiul financiar. Lunar, prin poșta electronică expediază asociatului unic toate rapoartele și dările de seamă financiare, fiind prezentate totodată tuturor organelor competente.

De asemenea, a indicat reclamantul în cererea de chemare în judecată că, art.72 al Legii cu privire la societățile cu răspundere limitată, în atribuțiile administratorului nu intră convocarea adunării asociaților, ci doar în cazul dacă valoarea activelor nete a devenit mai mică decât capitalul ei social. La fel în atribuțiile sale, conform prevederilor legale și statutului nu intra prezentarea rapoartelor financiare. Astfel, decizia din data de 04.07.2012 este ilegală.

Mai indică reclamantul în cererea de chemare în judecată că asociatul unic ALL BIZ LIMITED nu a avut un temei legal de a-l elibera din funcție și că, la emiterea deciziei de concediere nu au fost respectate prevederile legale.

Prin hotărârea din data de 21.05.2013 a judecătoriei Centru, mun.Chișinău cererea lui Popa Ruslan a fost respinsă ca fiind nefondată.

Prin decizia din data de 03.12.2013 a Curții de Apel Chișinău apelul depus de Popa Ruslan a fost respins și s-a menținut hotărârea din data de 21.05.2013 a judecătoriei Centru, mun.Chișinău.

La data de 12.02.2014 Popa Ruslan a depus recurs împotriva deciziei din data de 03.12.2013 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din data de 21.05.2013 a judecătoriei Centru, mun.Chișinău.

În motivarea recursului a indicat că, hotărârile instanțelor inferioare sunt ilegale emise cu încălcarea normelor de drept material și procedural. Astfel, indică recurentul că, instanța de fond își motivează poziția precum că, el a înșușit de la SRL "All Biz" ÎCS o sumă de bani în mărime de 59435,63 lei fără careva documente justificative, fapt ce reiese din raportul de audit efectuat de SRL "Auditinformservice" pentru perioada octombrie 2011-mai 2012 în care este indicat neajunsul în suma dată.

Indică recurentul că, raportul de audit la care face referire instanța de fond a fost efectuat de către el, pentru a verifica dacă are careva restanțe față de SRL „ALL BIZ” ÎCS, deoarece intenționa să părăsească această întreprindere și să stingă restanțele. Mai mult ca atât, suma de 59435,63 lei, a fost reținută de către angajator din salariul care urma a-i fi achitat.

Totodată, indică recurentul, fondatorul SRL „ALL BIZ” ÎCS s-a adresat organelor procuraturii cu plîngere privind tragerea sa la răspundere penală pe faptul delapidării mijloacelor bănești de la întreprindere. Prin ordonanța din 25.07.2013, a fost clasat procesul penal și scos de sub urmărire penală. Astfel, menționează recurentul că, toate acuzațiile intimatului sunt declarative.

Mai indică recurentul că, instanța de fond nu a ținut cont de prezumția de nevinovăție, deoarece în privința sa nu există nici o sentință de condamnare pentru delapidare și nu a stabilit dacă există vinovăția recurentului în neajunsul sumei de 59 435, 63 lei, ceea ce în litigiile de muncă constituie o cerință obligatorie.

Pentru a fi constatată răspunderea materială în dreptul muncii urmează a fi efectuată ancheta de serviciu după rigorile stabilite de legislația muncii. Conform art. 342 alin. (1) din Codul muncii pînă la emiterea ordinului (dispoziției, deciziei, hotărârii) privind repararea prejudiciului material de către salariatul în cauză,

angajatorul este obligat să efectueze o anchetă de serviciu pentru stabilirea mărimii prejudiciului material pricinuit și a cauzelor apariției lui. Nici o asemenea anchetă de serviciu nu a fost efectuată fapt care a fost recunoscut și de către intimat în ședință de judecată fiind fixat în procesul - verbal al ședinței de judecată. Astfel, indică recurentul că, invocarea de către instanță a faptului că a prejudiciat întreprinderea este o afirmație lipsită de suport juridic și probatoriu.

Conform art. 342 alin. (3) din Codul muncii, pentru stabilirea cauzei apariției prejudiciului material este obligatorie solicitarea unei explicații în scris de la salariat. Refuzul de a o prezenta se consemnează într-un proces-verbal semnat de câte un reprezentant al angajatorului și, respectiv, al salariaților. Indică recurentul că, reprezentantul intimatului în ședință de judecată a indicat că, a fost concediat pentru abatere disciplinară. Paralel la cele expuse indică recurentul că, conform art. 208 alin. (1) Codul muncii, angajatorul înainte de a aplica salariatului sancțiunea disciplinară va solicita de la salariat o explicație scrisă privitor la cele comise. Refuzul salariatului de a prezenta explicații, urmează a fi consemnat într-un proces-verbal, semnat de un reprezentant al salariatului și unul al angajatorului.

Asemenea acțiuni din partea angajatorului SRL „ALL BIZ” ÎCS, nu au fost făcute, ceea ce cataloghează această sancțiune disciplinară drept una ilegală, fiind aplicată cu încălcarea procedurii, care atrage nulitate acestei sancțiuni, de ce nu a ținut cont instanța de fond la examinarea acțiunii.

A mai indicat recurentul că, la materialele dosarului sînt mai multe acte de concediere a sa și anume: hotărîrea adunării generale a asociaților din 01.06.2012, care îl concediază fără careva temei doar pentru faptul că este discreția fondatorului; hotărîrea adunării generale a asociaților din 04.07.2012, în temeiul căruia a fost concediat pe temei disciplinar și anume că, a folosit nerațional sumele bănești și ordinul de concediere din 09.07.2012, este emis în vederea executării hotărîrii asociaților SRL „ALL BIZ” ÎCS din 04.07.2012.

Menționează recurentul că, în acest ordin se indică că urmare a anchetei de serviciu s-a depistat încălcarea normelor de gestiune a societății, însă ancheta de serviciu nu a fost făcută, fapt constatat și în ședință de judecată de reprezentantul intimatului.

Astfel, indică recurentul că, toate actele de concediere probează că, de fapt în acțiunile sale, inițial nu a fost nici o încălcare și nici angajatorul nu se poate determina care temei de concediere să-l invoce.

A mai indicat recurentul că, în ședință de judecată intimatul a menționat că el, la data de 10.07.2012 deja nu mai era în funcție cînd a extras mijloace bănești, însă conform materialelor dosarului, a fost concediat la data de 16.07.2012 cînd deja au fost efectuate modificări la Camera Înregistrării de Stat, ceea ce denotă netemeinicia afirmațiilor intimatului și a hotărîrii instanței de fond.

Menționează recurentul că, suma de 105.468,36 lei, la care pretinde SRL „ALL BIZ” ÎCS, constituie indemnizația pentru eliberare din funcție, drepturile sale salariale, indemnizația pentru concediu și salariu pentru partea lucrată din luna iulie. Din suma de 105.468,36 lei au fost reținute toate datoriile pe care le avea față de SRL „ALL BIZ” ÎCS, astfel că suma de 105.468,36 lei, a fost diminuată cu aceste datorii, la eliberare. Faptul dat se dovedește și din extrasele contabile care au fost

administrare de către SRL „ALL BIZ” ÎCS, la materialele dosarului. Astfel, indică recurentul, nu se constată nici o încălcare de ordin financiar economic a sa față de întreprinderea SRL „ALL BIZ” ÎCS, prin urmare toate argumentele instanței se consideră nefondate.

Mai menționează recurentul că, conform documentelor contabile administrate de SRL „ALL BIZ” ÎCS, i s-a calculat indemnizație pentru eliberare din serviciu în sumă totală de 105.468,36 lei, ceea ce demonstrează că, a fost eliberat pe temei nedisciplinar adică încălcarea nu există de altfel această indemnizație nu se calcula. Însă cu scopul de nu a achita suma de 105.468,36 lei, asociații SRL „ALL BIZ” ÎCS, au inclus în actul de concediere din 04.07.2012, temeiul disciplinar, fără existența de fapt a încălcării. Mai mult ca atât, nu este nici un act de control fiscal în care să fie specificate careva alte ilegalități în contabilitatea întreprinderii.

Astfel, indică recurentul că, se constată că, în această parte instanța de fond nu a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru justa soluționare a pricinii, ceea ce conform art. 386 lit. a) din Codul de procedură civilă, constituie temei de casare a hotărârii.

Indică recurentul că, salariul pentru absența forțată de la muncă pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă se calculează: august 2012-februarie 2013 și constituie suma de 380000 lei.

Menționează recurentul că, decizia instanței de apel este total nemotivată cu încălcarea dreptului la un proces echitabil prevăzut de art.6, pct.1 din CEDO și în aceasta face o descriere trunchiată, vagă, doar a faptului că conform auditului, s-au depistat deficiențe de mijloace bănești în sumă de 59 435 lei. Însă nici instanța de fond, nici instanța de apel nu au încercat de a stabili dacă există vinovăția recurentului. Inclusiv instanța de fond și apel nu au verificat faptul dacă recurentului i s-au achitat integral drepturile salariale, pentru întreaga muncă prestată la SRL „All Biz” ÎCS, deoarece această lipsă de surse financiare a fost dedusă din drepturile sale salariale.

Indică recurentul că, chiar și în cazul în care ipotetic s-a săvârșit careva încălcare, aceasta se poate stabili doar în cadrul anchetei de serviciu, dar nu arbitrar.

A mai indicat recurentul că, în cadrul dezbaterilor judiciare nu s-a constatat existența în acțiunile sale a încălcărilor disciplinare, deoarece însăși raportul de audit a fost făcut în mod obișnuit pentru a verifica starea de lucruri în contabilitatea întreprinderii.

Motivarea de către instanța de fond a hotărârii sale insuficient inclusiv, decizia instanței de apel, care în general este contradictorie nu face nimic altceva decât să catalogheze aceste acte ca arbitrar, conform art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

La data de 14.04.2014 ÎCS „All Biz” SRL a depus referință la cererea de recurs și a indicat că, hotărârile instanțelor inferioare sunt legale și întemeiate.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră, că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și restituirea

pricinii spre rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin (1) lit. c¹) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, să admită recursul și să caseze integral decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, trimițînd pricina spre rejudecare în prima instanță doar în cazul în care a constatat încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept procedural specificate la art.432 alin.(3) lit.d) și f). La solicitarea participanților la proces, instanța de recurs poate trimite pricina spre rejudecare în prima instanță în cazul prevăzut la art.432 alin.(3) lit.b);

În conformitate cu art.432, alin.(3), lit.b) CPC, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

Din materialele dosarului rezultă că, la data de 29.09.2011 a fost înregistrat agentul economic ÎCS”All Biz” SRL, cu sediul în mun.Chișinău, str.Tighina 65, ap.311, INDO 1011600032815, avînd ca unic asociat ALL BIZ LIMITED cu sediul: 1066, str.Themistokli Dervi 3, Julia House, Nicosia, Cipru, iar în funcție de administrator a fost indicat Popa Ruslan.(f.d.26)

La materialele dosarului se conține procesul verbal al adunării directorilor desfășurată la adresa juridică a companiei în Nicosia din 01.06.2012(f.d.8-9) și în baza procesului verbal dat s-a emis decizia de concediere a lui Popa Ruslan din data de 04.07.2012.(f.d.12)

Conform cererii de chemare în judecată Popa Ruslan contestă decizia din data de 04.07.2012 emisă de ALL BIZ LIMITED privind eliberarea sa din funcția de administrator al ÎCS”All BIZ”SRL.

Astfel, Colegiul reține că, Popa Ruslan contestă decizia de concediere din data de 04.07.2012 a ALL BIZ LIMITED, care activează ca un agent economic și care este unicul asociat al ÎCS”All Biz”SRL.

Conform materialelor dosarului ALL BIZ LIMITED nu a fost atrasă în proces, deși a fost făcut un demers în acest sens, care a fost însă respins.(f.d.156)

Colegiul conchide că, litigiul dat vizează direct compania ALL BIZ LIMITED, dat fiind faptul că, anume decizia sa se contestă și neparticiparea reprezentantului companiei date în proces este o încălcare a drepturilor și intereselor legale ale acesteia. Ori, hotărîrea instanței de judecată, indiferent de soluție - menținîndu-i-se actul emis sau dispunîndu-se anularea acestuia, afectează drepturile întreprinderii ALL BIZ LIMITED.

Astfel, instanța de recurs relevă că, o primă încălcare admisă de către instanța de judecată și care se impune a fi elucidată neapărat la rejudecarea pricinii vizează stabilirea componenței participanților la proces conform art. 183 CPC.

În conformitate cu art. 183 alin. (2) lit c) CPC, pregătirea pricinii pentru dezbaterile judiciare include și stabilirea componenței participanților la proces și implicarea în proces a altor persoane.

În acest sens, încă în faza pregătirii pricinii pentru dezbaterile judiciare actele judecătorului vor fi îndreptate la soluționarea problemei intervenirii în proces a coreclamanților, copârșitorilor, intervenienților. Astfel, cu raportare la obiectul dedus judecării, instanța de recurs consideră că, la examinarea prezentei pricini era necesară stabilirea cercului exact al părților în proces având în vedere, faptul că, actul contestat nu este emis de SRL "All Biz" ÎCS ci de ALL BIZ LIMITED.

Art. 65 alin. (1) și (2) CPC, stipulează că, orice persoană interesată poate interveni într-un proces ce se desfășoară între alte persoane. Intervenția este în interesul propriu când intervenientul invocă un drept al său asupra obiectului litigiului. Intervenientul principal poate interveni în proces până la începerea dezbaterii pricinii în fond în primă instanță, înaintînd acțiunea către una sau către ambele părți în modul prevăzut de prezentul cod. Intervenientul principal are drepturi și obligații de reclamant.

Instanța de recurs reiterează că, dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenție (*CEDO, hot. Campbell și Fell vs. Marea Britanie din 25.02.1982*). Or, din moment ce drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, dar nu iluzorie și teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție (*CEDO, hot. Airey vs. Irlanda din 09.10.1979*).

În această ordine de idei, Colegiul conchide că, părțile trebuie să-și legitimeze dreptul lor de a sta în instanță. Obligația de legitimare a calității procesuale revine reclamantului care trebuie să își justifice atât calitatea sa procesuală activă cât și calitatea procesuală pasivă a celui chemat în instanță. Instanța este, însă, obligată să verifice existența calității procesuale active și pasive, chiar din oficiu, deoarece raportul juridic procesual se întemeiază doar pe un raport juridic de drept material existent.

Calitatea cerută pentru a putea exercita o acțiune în justiție trebuie să corespundă cu cea de titular al dreptului care se află în discuție, deoarece acțiunea are ca obiect protecția dreptului subiectiv.

În cursul examinării litigiului urmează a se da apreciere și altor circumstanțe ale pricinii în partea ce ține de fondul cauzei, în măsura în care ele sînt confirmate prin probe justificate și relevante pentru soluționarea corectă a litigiului obiectul căruia este reglementat prin dispozițiile normelor de drept material.

În acest context, Colegiul conchide că urmează a se ține cont de prevederile art. 118 alin. (1) CPC, potrivit căruia fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale. Instanța va ține cont

de faptul că este responsabilă de determinarea definitivă a circumstanțelor care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei și că în acest sens poate fi propus părților să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.

De asemenea, reține Colegiul că, omisiunile indicate *supra* pot fi corectate doar prin reexaminarea cauzei de către instanța de fond, care urmează la pregătirea cauzei pentru judecare să stabilească cercul tuturor părților în proces.

Din aceste considerente și reieșind din constatările enunțate, instanța de recurs consideră că, pricina a fost judecată cu încălcarea normelor de drept procedural, și, avînd în vedere că, eroarea comisă nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul consideră necesar a admite recursul și a casa decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de fond în alt complet de judecată.

La rejudecarea pricinii, instanța de fond urmează să țină cont de cele menționate, să verifice circumstanțele pricinii, probele administrate și să stabilească cercul participanților la proces și examinând pricina să emită o hotărâre legală și întemeiată cu respectarea drepturilor procedurale ale părților.

În conformitate cu art. art. 445 alin.(1) lit. c), 445, alin.(3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se admite recursul declarat de Popa Ruslan.

Se casează decizia din data de 03.12.2013 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din data de 21.05.2013 a judecătoriei Centru, mun.Chișinău, adoptate în cauza civilă la cererea lui Popa Ruslan împotriva ÎCS”All Biz” privind anularea ordinului de concediere, restabilire în funcție, încasarea salariului pentru lipsă forțată de la serviciu, repararea prejudiciului moral, cu restituirea pricinii spre rejudecare la judecătoria Centru, mun.Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului,
judecătorul

Nicoale Clima

Judecătorii

Svetlana Novac

Tatiana Vieru

Ion Guzun

Oleg Sternioală